

կին¹, եւ ամենայն կարգ² եկեղեցւոյ³ զայն ուր-
բաթ պահել հրամայեն եւ զայլ ուրբաթն ի
Զատիկէն մինչեւ ցՊենտեկոստն⁴ ուտել⁵:

6Եւ որ զՄնունդն յառաջ քան զՅայտնու-
թիւնն⁷ առնեն՝ մեծ մեղք են. եւ յայտ յԱւետա-
րանէ⁸ անտի է, որ ասէ. «Եւ⁹ Յիսուսի Քրիստոս-
սի ծնունդն էր այսպէս»[Մ․․․Բ․ Ը, 18]: Եւ ի
սոյն դէմս արինակի փակեալ կայ¹⁰ Գիր ըն-
թերցուածովն, զորս կարգեալ են ուղղափա-
ռացն սրբոց: Միտ դի՛ր խոստովանութեանն՝ որ
նախ քան զմեզ հայրապետք [...]¹¹:

Արդ¹² այս աւանդ կացցէ՛ ի վիճակիս մե-
րում, եւ այս մատենագիր եղիցի՛ ամենայն Հա-
յաստանեայց¹³, որք ընդ ձեռամբ մերով հաւա-
նեալ¹⁴ կան ի պահեստի:

- 1 m աւագակն փխ աւագակին (aai₁)
- 2 m կարգք փխ կարգ (aai₁)
- 3 m եկեղեցո
- 4 i ցՊենտեկոստն, m ցՊենտակոստն փխ ցՊենտե-
կոստն (ai₁)
- 5 Հմմտ. Էջ 118, ծան. 22:
- 6 s Եւ զկանոնս սրբոյն Սահակայ եւ Յովնանու
Մանդագունոյ վերստիս հաստատեցին փխ Եւ
որ...յԵրրորդութեանն. ամէ՛ն (aai₁,m) (քսան տող)
(s-ի այս հաղորդածի հիման վրայ, թերեւս, կար-
ելի է նաեւ համարել, որ պահպանուած գրչա-
գրերում առկա բնագիրը հեղինակային սկզբն-
օրինակի համեմատ պակաս ունի, ուստի այս
պարբերութեան վերջին, ասարտուն տպատ-
րութիւն չթողնող նախադասութեան մէջ («Միտ
դի՛ր...նախ քան զմեզ հայրապետք») գուցէ
անհրաժեշտ է իբրեւ վերականգնում լրացնել
գոնէ Սահակ Պարթեւի եւ Յովհան Մանդա-
կունու անունները (հմմտ. «Կանոնագիրք Հա-
յոց»-ի հրատարակիչ Վազգէն Յակոբեանի
դիտարկումը Յովհան Մանդակունու կանոնա-
խմբի առիթով. տե՛ս հտ. Ա, էջ 641-643):
- 7 m զՅայտնութիւն փխ զՅայտնութիւնն (aai₁)
- 8 i Աւետարանէ՛ն է փխ յԱւետարանէ՛ (ai₁,m)
- 9 m չիք Եւ (aai₁)
- 10 m կարք փխ կայ (aai₁)
- 11 Քառակուսի փակագծով գշտած ենթադրուող
պակասի մասին տե՛ս ծան. 763:
- 12 a չիք Արդ (ii₁,m)
- 13 ii₁,m Հայաստանեաց փխ Հայաստանեայց (a)
- 14 Բոլոր պահպանուած ձեռագրերում առկայ այս
հասանելի բառի փոխարէն գուցէ վերականգ-
նելի է հասարեալ՝ աւելի եւս պարզաբանելով,

Ահաւասիկ եւ՝ Յովհաննէս Հայոց կաթու-
ղիկոս, գրեցի իմով ձեռամբ զայս կանոնս,
հաստատութեամբ սուրբ հաւատոյ, յընդունելու-
թիւն ուղղափառաց, ի պայծառութիւն ուղղա-
կարգ եկեղեցւոյ¹⁵, յընդունելութիւն հաւատա-
ցելոց եւ ի գովութիւն բարեբանութեան համա-
գոյ յԵրրորդութեանն¹⁶. ամէ՛ն:

17Գարձեալ հաստատութեամբ¹⁸ հիմն ար-
կելով հրաման տամ մեծի փիլիսոփայիս Արշա-
րունեաց քորեպիսկոպոսի, զի զԱռաջաւորսն
ընդ սուրբ պահս Քառասնեկին մեկնումն ար-
ասցէ, որ աղխեալ¹⁹ կնքեցաւ ի մէնչ Եւա-
րեայ²⁰ Առաջաւոր պահոցն, եւ Պասեքին Բ շա-
բաթս լուծեալս²¹ Բարեկենդան²² կոչին եւ
անխորաբար յամենայն կերակրոց:

Արդ՝ ձեռնարկու լէ՛ր, սիրելի՛ դ Աստուծոյ,
քա՛ջդ յիմաստակս եւ նախընտիրդ²³ ի վարդա-
պետս Հայոց, կարկի՛ չդ Յունաց եւ դադարեցու-
ցի՛ չդ²⁴ աղանդոյն Քաղկեդոնի եւ կորուսիչ ա-

- որ հեղինակի ասած «այս մատենագիր» խօսքը
հաւանաբար վերաբերում է Հայոց կաթողիկո-
սարանում դասանակաւ երկերի ինչ-որ մի
հաւաքածոյի ստեղծմանը (հմմտ. «ընդ ձեռամբ
մերով...կան ի պահեստի»), ճիշտ այնպէս, ինչ-
պէս Յովհաննէս Օձնեցու կողմից համա-
խմբուած «Կանոնագիրք Հայոց»-ի յիշատակա-
րանում խօսուած է կանոնակաւ երկերի ի մի
բերման մասին (հմմտ. «...կամեցայ զբովանդակ
զառ ի նոցանէն կանոնակաւ սահմանեալ բան
ի միում տեղոց գեղեցկագործ մատենի ի
հայրապետանոցի աստ արմատացուցանել»):
- 15 m եկեղեցոյ
- 16 m բարեբանութիւն համագո յԵրրորդութեան փխ
բարեբանութեան...յԵրրորդութեանն (aai₁) (նաեւ
հմմտ. այս էջի ծան. 6)
- 17 s Իսկ յետ այսր Գրիգորէս Արշարունեաց քոր-
եպիսկոպոս շարադրէր զՄեկնութիւնս ընթեր-
ցուածոց եկեղեցւոյ փխ Դարձեալ...յաւիտեանս.
ամէ՛ն (aai₁,m) (քառասուններկու տող, մինչեւ երկի
աւարտը):
- 18 m հաստատութեամբ փխ հաստատութեամբ
(aai₁)
- 19 ai ախեալ փխ աղխեալ (i₁,m)
- 20 i₁,m Ե-օրեա
- 21 a լուծեալ փխ լուծեալս (ii₁,m)
- 22 i₁,m Բարեկենդան փխ Բարեկենդան (ai)
- 23 m նախընտիրդ
- 24 m դադարեցուցի՛ չ փխ դադարեցուցի՛ չդ (aai₁)